

CODEXUL ZIARIȘTILOR DIN SERBIA
RECOMANDĂRI ȘI DIRECTIVE

ASOCIAȚIA INDEPENDENTĂ A ZIARIȘTILOR DIN SERBIA
Belgrad, str. Resavska 28/II

PENTRU EDITOR :
Vukašin Obradović

REDACTOR:
Svetozar Raković

AUTORII RECOMANDĂRILOR ȘI DIRECTIVELOR:

Dragan Janjić
Lidija Kujundžić
Tamara Skroza
Zlatko Minić
Zvezdan Mančić
Đorđe Vlajić

TRADUCERE:
Tiberiu Lăpădat

Traducerea, tiparul și prezentarea Codexului Ziariștilor din Serbia în limbile minorităților naționale, au ajutat financiar :
Ministerul Culturii și Informării Republicii Serbia
Organizațiile pentru Securitate și Colaborare Europeană – Misiunea din Serbia

---

CUPRINSUL

PREAMBULUL		5
I VERIDICITATEA RAPORTĂRII		6
II INDEPENDENȚA DE PRESIUNI		8
III ÎMPIEDICAREA CORUPȚIEI ȘI A CONFLICTULUI DE INTERESE		10
IV RESPONSABILITATEA ZIARIȘTILOR		12
V PRECAUȚIA ZIARISTULUI		15
VI RAPORTUL FAȚĂ DE SURSELE DE INFORMARE		16
VII RESPECTAREA INTIMITĂȚII		18
VIII UTILIZAREA MIJLOACELOR ONESTE		20
IX RESPECTAREA AUTORULUI		21
X PROTECȚIA ZIARIȘTILOR		23

PREAMBULUL

AZS (Asociația Ziaristilor din Serbia) și AIZS (Asociația Independentă a Ziaristilor din Serbia) adoptă acest Codex ca standard etic al procedurii profesionale a ziaristilor.

Codexul recomandă solidaritatea cu colegii când sunt periclitate standardele procedurii profesionale a ziaristilor.

Expunere de motive:

Standardele profesionale și etice definite în acest Codex tind spre avansarea prestigiului profesiei ziaristice, propagă angajarea pentru libertatea gândirii, discursului și exprimării, precum și independența mediilor.

Ziaristii care încalcă principiile acestui Codex, nu pot conta pe sprijinul fără de rezervă al asociațiilor ziaristilor și colegilor.

Mediile au sarcina să pună deasupra tuturor altor interese, interesul opiniei publice pentru informarea completă, promptă și adevărată. În contextul acestui Codex, interesul opiniei subînțelege publicarea tuturor informațiilor importante care ajută cititorului/ascultătorului/spectatorului la formarea atitudinii sau părerii despre unele fenomene și evenimente.

Pentru aplicarea acestui Codex sunt responsabili redactorii și editorii.

Expunere de motive:

Ziaristii, respectiv redactorii sunt profesional responsabili opiniei publice (cititorului/ascultătorului/spectatorului) și nu editorului/proprietarului (statului și grupelor de interes) și intereselor lor private, economice, politice și altor interese. Editorul/proprietarul are dreptul incontestabil să realizeze profitul de gestiune și administrează astfel gestionarea mediilor. Concomitent, motivul existenței mediilor este interesul public, iar dreptul de proprietate nu-l poate elimina. Interesele economice, politice și private ale editorului/proprietarului nu pot fi pretextul sau motivarea pentru încălcarea acestui Codex.

Editorul/proprietarul nu ar trebui, la propria sa inițiativă să schimbe politica de redactarea a mediilor, fără aprobarea redacției.

I VERIDICITATEA RAPORTĂRII

1. **Obligația ziaristului este să raporteze precis, obiectiv, complet și prompt despre evenimentele de interes pentru opinia publică, respectând dreptul acestei opinii să afle adevărul și ținând cont de standardele elementare ale profesiei ziaristice.**

Directivele:

- Acționarea posibilă a informației publicate asupra mediilor sau proprietarului mediului, nu poate influența asupra hotărârii despre publicarea ei.
  - Aspectul politic sau ideologic al informației nu poate influența asupra deciziei privind publicarea ei, măcar că acest aspect politic sau ideologic este în contradicție cu convingerile politice ale ziaristului, redactorului sau proprietarului mediilor.
  - Comunicatele partidelor politice sau altor grupe de interes trebuie să fie marcate ca asemenea comunicate. În caz că comunicatul este prelucrat de redacție, cititorul/ascultătorul/spectatorul trebuie să fie informat despre sursa de bază a informației.
  - Prelucrarea de redacție a comunicatelor nu poate schimba argumentele și contextul în care sunt utilizate și nici esența lor.
2. **Dreptul mediilor este să posede diferite concepte de redactare, însă obligația ziariștilor și a redactorilor este să facă diferența clară dintre faptele pe care le transmit, dintre comentariile, supozițiile sau speculațiile transmise.**

Directivele:

- Mediile care transmit știrile agențiilor, suportă responsabilitatea că le publică. În caz că agenția este indicată ca sursă a informării, scurtarea sau completarea acestei informații nu poate schimba conținutul ei de bază, respectiv concluzia agenției.
- Cu prilejul publicării rezultatelor cercetării opiniei publice, se recomandă să se amintească: numele agenției care a transpus în viață cercetarea (anchetă), celuia care a comandat cercetarea, numărul interogațiilor, timpul când s-a efectuat cercetarea, întrebările care au fost puse interogaților.

-
- În caz că comentariul publicat este în contradicție cu politica de redactare sau atitudinea redacției, se recomandă ca cititorul/ ătorul/să fie informat despre aceasta.
  - Angajamentul deschis pentru un partid sau opțiune politică, este incompatibilă cu profesia de zi.
  - Ziaristii nu sunt obligați ca persoanei interviate să permită autorizarea textului. În caz că, în acord cu redactorii totuși se aprobă autorizarea, persoana interviuată n-are drept să schimbe întrebările ziaristului, sensul și contextul răspunsurilor lui.
  - Schimbările conținutului fotografiilor sunt impermisibile fără aprobarea autorului.
  - Trebuie clar să se accentueze diferența dintre fotografia documentară și fotomontaj. Cititorul/ascultătorul/spectatorul nu se poate aduce în eroare.
  - Sunt impermisibile intervențiile drastice la prelucrarea digitală a fotografiei documentare. Sunt permise doar corecții minime (în domeniul culorii, contrastului, preciziei, etc.) care nu influențează asupra conținutului ei.
- 3. Ziaristul este dator să indice sursa de informații pe care o transmite. În caz că nu doresc să descopere sursa, ziaristii și redactorii procedează cu atenție profesională corespunzătoare și cu autoritatea lor profesională, stau în dosul informației și răspund pentru exactitatea ei.**

Directivile:

- În caz că sursa de informare condiționează să rămână anonimă, redacția datoare să respecte aceasta. De la această regulă se poate abate în caz că informația se referă la planificarea unei crime sau încălcarea orânduirii constituționale și securității statului, când obligația redacției este să anunțe aceasta organelor competente. Se recomandă în asemenea cazuri să se consulte juristul.
  - Publicarea informațiilor care sunt indicate ca confidențiale, este permisă doar dacă se stabilește că dreptul opiniei publice să fie informată, este prioritar în raport cu motivele confidențialității informațiilor.
- 4. Ziaristul are sarcina, când este indispensabil să consulte cât mai multe surse și să le permită să expună opinia lor.**

Directivile:

- Ziaristul are obligația să consulte cel puțin două surse independente de informații care confirmă sau contestează informația dată.
  - Două surse reciproc independente, se recomandă îndeosebi în cazul existenței indiciilor că sursa oficială dă o informație incompletă și/sau inexactă. Existența a doua surse independente de informații este la fel recomandabilă și în cazul când informațiile de bază provin de la sursa anonimă, respectiv confidențială.
- 5. Cu ziaristica sunt incompatibile publicarea acuzațiilor neântemeiate, calomniilor, bârfelilor, precum și a scrisorilor inventate sau scrisorilor al cărui autor nu este cunoscut sau identitatea lui nu se poate verifica.**

Directivile:

- Conținutul scrisorilor care se publică trebuie să fie în conformitate cu principiile eticii profesionale.
- Cu toate că adresa persoanei care a trimis nu ar trebui să se publice, ea trebuie să fie cunoscută redacției. În caz că se suspectează în identitatea persoanei care a trimis scrisoarea, scrisoarea nu ar trebui să se publice.
- Publicarea scrisorilor inventate nu este permisă, precum nici intervențele în scrisori, fără aprobarea autorului.
- În caz că ziaristul apreciază că publicarea informației neconfirmate sau speculațiilor în interesul opiniei publice, este dator să accentueze clar și îndubitabil că informația nu este confirmată.

II INDEPENDENȚA DE PRESIUNI

1. Ziaristul trebuie să se opună oricărei presiuni asupra efectuării libere a profesiei, precum și fecărei forme de cenzură. Ziaristul primește sarcinile numai de la redactorii competenți. Ziaristul nu amână publicarea informațiilor esențiale, cu excepția când este nevoie să verifice dacă sunt exacte.

Directivele:

- Ziaristul/redactorul trebuie să informeze opinia publică despre presiunile care periclitează libertatea informării și independența mediilor.
  - Redacotrul este dator să protejeze ziaristul de orice formă de cenzură și presiune care-i sunt cunoscute, indiferent dacă ele provin de la editor/proprietar, de la stat, de la grupe de interes, etc.
  - Autocenzura se consideră ca încălcare a normelor profesionale și etice.
  - Intervențiile redactorului nu pot schimba faptele, contextul și opiniile ziaristului care semnează textul/articolul. În caz că redactorul schimbă faptele, contextul și opiniile expuse în text/articol, ziaristul este obligat să se delimiteze de aceste intervenții.
  - Titlul textului/articolului este supus aceluiași principii etice ca și însuși textul.
  - Orice intervenții (ale redactorului, redactorului tehnic, designer-ului sau ale altora), în privința conținutului fotografiei, sunt impermisibile fără aprobarea autorului.
- 2. Interesele economice și politice ale editorilor, nu pot influența asupra politicii de redactare în modul care ar avea ca consecință informarea inexactă, neobiectivă, incompletă sau nepromptă a opiniei publice.**

Directivele:

- În caz că se raportează despre persoanele și companiile care au o parte din proprietatea mediilor, se recomandă ca ziaristul/redactorul să indice acest fapt.
  - În caz că editorul mediilor are partea de proprietate în organizație, compania despre care se raportează, ziaristul/organizația ar trebui să amintească acest fapt.
- 3. Ziaristul nu se poate forța spre exprimarea părerii împotriva conștiinței sale.**

Directivile:

- Ziaristul nu poate fi pedepsit din cauza faptului că respinge să raporteze contrar opțiunilor și principiilor sale morale.
- În caz că ziaristul este forțat să raporteze contrar convingerilor lui, el are dreptul să informeze opinia publică despre aceasta.

III ÎMPIEDICAREA CORUPȚIEI ȘI A CONFLICTULUI DE INTERESE

1. Ziaristul nu poate primi sau solicita ajutor material sau alt beneficiu pentru colectarea, publicarea, amânarea sau împiedicarea adunării sau publicării informațiilor.

Directivile:

- În caz că ziaristul se întâlnește cu conlocutorul său la restaurant, cheltuiala ar trebui s-o suporte redacția. În caz că aceasta nu se poate realiza, ziaristul ar trebui să insiste la întâlnirea în alt loc unde nu apar cheltuieli.
  - Ziaristul / redactorul nu poate vinde documentele, audio / video știrile, cărțile și alte materiale care le-a primit cu scopul raportării. Asemenea materiale nu ar trebui cedate altor medii fără aprobarea sursei de informare.
  - Se recomandă ca materialele primite de la sursa de informare să rămână în proprietatea redacției sau centrului de documente al mediului pentru care ziaristul/redactorul raportează.
2. Ziaristul este obligat să respingă cadoul în caz că se poate presupune că cadoul este legat de efectuarea profesiei lui și că poate influența asupra obiectivității în muncă. Ziaristul este obligat să anunțe redacției oferirea sau acceptarea cadourilor legate de efectuarea muncii de ziarist.

Directivile:

- Acceptarea cadoului este permisă doar în cazurile când este vorba despre materialul promotiv (creioane, notesuri, căciule, etc.) și despre obiectele care n-au mare valoare materială.

---

3. În caz că persoana sau organizația plătește speșele de drum ziaristului/redactorului/redacției, el este dator să amintească acest fapt în text/articol

Directivile:

- În caz că raportează despre temele care sunt parte a călătoriilor de studiu, perfecționării profesionale sau bursei, dar care le organizează și plătesc organele de stat, organizațiile și fundațiile non guvernamentale internaționale și autohtone, partidele politice, companiile, etc, aceasta se indică precis și indubitabil în text/articol.
- Redacția ar trebui să plătească călătoriile oficiale ale ziarștilor, diurnele, speșele de drum ale ziarștilor la serviciu, biletele pentru diferite evenimente, etc.

4. Ziaristul nu raportează despre temele unde are interes particular (personal sau de grup).

Directivile:

- Nu se va considera ca neadecvat dacă ziaristul care are interes personal, raportează despre această temă, dacă este vorba despre un lucru de interes public mai larg (de pildă, ziaristul care trăiește într-o parte de oraș scrie despre faptul ca în acea parte de oraș se construiește o școală nouă).

5. Ziaristul ar trebui să facă totul să evite situațiile care ar putea să ducă la conflictul de interes, real sau aparent și care ar putea să compromită renumele lui și autoritatea profesiei. Ziaristul care nu poate evita conflictul de interes, este dator ca fără amânare, să informeze redactorul despre aceasta.

Directivile:

- Ziaristul nu ar trebui să raporteze sau să expună opiniile lui despre oame-nii cu care este rudenie, în căsătorie, sau despre aceia care sunt prieteni sau prieteni de familie.
- Ziaristul/redactorul nu ar trebui să raporteze despre temele unde are interes personal, politic sau comercial, de pildă ca membru al consiliului de administrație, de control sau de gestiune al companiei/organizației/clu-bului, etc.

-
- Ziaristul nu ar trebui să se ocupe cu sectorul în care familiei lui (mai apropiat sau mai departe) sau prietenul său apropiat, are puterea deciderii.
- 6. Cu profesia de ziarist este incompatibilă munca în agențiile de marketing sau PR, în agențiile de „lobby”, în organele și instituțiile de stat, precum și în partidele politice.**

Directivile:

- Participarea în campania politică, electorală sau a mediilor (a partidului politic sau a companiei, etc.), nu se poate efectua în același timp cu munca de ziarist sau redactor. Activitatea politică a membrilor familiei ziaristului, de asemenea ar putea să provoace conflictul real sau aparent de interese.
  - Cu profesia de ziarist este incompatibilă activitatea în serviciile contra-informative, informative și în alte servicii de securitate sau activitatea pentru aceste servicii.
- 7. Ziaristul nu poate fi în nici un fel de relații de gestiune cu subiecții ale căror activități le acoperă.**

Directivile:

- Ziaristul nu poate să scrie despre societățile economice de a căror succes depinde interesul lui sau al familiei lui mai apropiate sau mai îndepărtate, sau al prietenilor. În caz că există asemenea interes, ziaristul are sarcina, cu prilejul obținerii sarcinii să informeze despre aceasta redactorul.
- Ziaristul nu poate informa despre acțiunile pe care le posedă ori vrea să le comercializeze.

IV   RESPONSABILITATEA   ZIARIȘTILOR

- 1. Ziaristul este, în primul rând responsabil cititorilor, ascultătorilor și spectatorilor. Această responsabilitate nu poate să o subordoneze altor interese, dar în special nu intereselor editorului, guvernului sau altor organe de stat. Ziaristul trebuie să se opună tuturor celor care încalcă drepturile omului sau optează pentru orice discriminare, discursuri de ură și stimulare a violențelor.**

Directivile:

- Ziaristul trebuie să informeze redactorul în caz că interesele lui personale, economice, politice și alte interese se interferează cu sarcinile profesionale.
- Profesia de ziarist este incompatibilă cu propagarea oricăror stereotipuri de sexe, natale, etnice, de rasă, sociale sau religioase. Prejudecățile pe care zariști le au particular, nu pot fi emise/publicate în niciun context, nici deschis și nici ascuns.
- Este impermissibil să se denumească vreo grupă în mod colocvial, ofensator și neprecis.
- În rapoartele despre actele penale, apartenența națională, de rasă, religioasă, ideologică și politică, precum și opțiunea sexuală, socială, statutul conjugal al persoanelor suspectate sau al jertfelor, se amintește doar în cazul când opțiunile, apartenența sau statutul este în legătură directă cu categoria și natura actului penal efectuat.

2. Falsificarea documentelor și plagiatul, sunt impermisibile și se consideră ca încălcare gravă a standardelor profesionale de procedură a zariștilor.

Directivile:

- Utilizarea informațiilor altora, ideilor, anchetelor și fotografiilor precum și a prezentărilor grafice, fără amintirea adecvată a sursei, se consideră a fi plagiat și reprezintă una din cele mai grele încălcări ale standardelor profesionale și etice. Plagiatura periclitează credibilitatea zariștilor și a casei de presă și duce spre pierderea încrederii a cititorului/ascultătorului/spectatorului în profesia de ziarist.

3. Ziaristul este dator să respecte regula presupunerii inocenței și nu poate să proclame pe nimeni inculpat până la pronunțarea sentinței la tribunal.

Directivile:

- Mediile au sarcina să respecte dreptul supoziției de inocență și să protejeze caracterul privat și identitatea inculpatului sau executantului, chiar și în cazul că recunoaște culpa.
- Protejarea elementului privat și a identității, subânțelege nu numai protecția numelui (desemnarea suspectului cu inițiale), ci și protecția altor

---

date care ar putea duce spre identitatea lui: fotografia, adresa, descrierea înfățișării, starea conjugală, statutul social, apartenența vreunei grupe, numele vecinilor, rudelor și prietenilor.

- Jertfele și suspectii, deseori nu sunt conștienți de puterea mediilor. Ziaristul este obligat să ia aceasta în considerare, și să nu facă abuz de neștiința conlocutorilor săi.
  - În caz că jertfa unui act penal acceptă discuția, ziaristul nu poate să descopere identitatea jertfel sau executantului eventual în baza acestei convorbiri.
  - În caz că raportează despre actul penal făcut, ziaristul trebuie să fie precaut ca în discuția cu martorii eventuali, să nu descopere identitatea jertfei, respectând identitatea și dreptul la premisa inocenței suspectului.
  - Ziaristul trebuie să aibă în vedere posibilitatea abuzului și manipulării cu care se poate confrunta din partea pasămite jertfelor unor acte penale.
4. Ziaristului se interzice utilizarea conținuturilor neadecvate, agitante, pornografice și a altor conținuturi care pot avea influențe dăunătoare asupra copiilor.
  5. Ziaristul este dator să respecte și protejeze drepturile și demnitatea copiilor, jertfelor crimelor, persoanelor handicapate și a altor grupuri periclitare.
  6. Ziaristul cultivă cultura și etica cuvântului public, respectă dreptul la răspuns, scuze și erată și are sarcina să publice la timp erata corespunzătoare.

Directivele:

- Mediile sunt datorate, fără amânare să publice informația exactă și completă, chiar și dacă au plasat neintenționat informația pentru care ulterior s-a stabilit că este neântemeiată, acuzarea, zvonuri, ofense sau calomnie.
7. Ziaristul/redactorul nu poate să accepte ca în orice formă ziaristică să plaseze orice formă de publicitate comercială sau propagandă politică. Ziaristul nu va pune semnătura sa pe publicitatea comercială sau propaganda politică.

Directivele:

- Ziaristul/redactorul are sarcina să respingă plasarea publicității comerciale sau propagandei politice în formă de exprimare ziaristică.
- Ziaristul are sarcina să fie deosebit de atent când utilizează comunicatele pentru opinia publică, textele și alte materiale ale agențiilor de marketing și PR, având în vedere că ele au scopul primar să asigure (direct sau indirect) pentru clienți publicitatea gratuită și favorabilă.

V PRECAUȚIA ZIARISTULUI

1. Ziaristul este obligat să recurgă la muncă cu atenție profesională corespunzătoare.
2. Ziaristul nu poate să creadă oricărei surse de informare. Ziaristul trebuie să țină cont despre faptul că sursele de informare deseori urmează interesele lor și interesle grupelor sociale cărora aparțin și acomodează prezentările lor acestor interese.

Directivele:

- În contactul cu sursele de informare, este necesară atenție deosebită pentru ca să se evite părtinirea reală sau aparentă, reieșită din relațiile personale apropiate.
  - Cititorii/ascultătorii/spectatorii trebuie să fie informați despre folosul direct pe care sursa poate realiza de la publicarea informațiilor. Dacă sursa are interes direct, sau tinde să se confrunte cu cineva, cititorii/spectatorii/ascultătorii trebuie să fie informați despre aceasta.
3. **Ascunderea faptelor care pot influența esențial asupra atitudinii opiniei publice despre un eveniment, este egală cu denaturarea intenționată sau expunerea minciunilor.**

Directivele:

- În caz că sursele de informare sunt purtătorii de cuvânt ai partidelor politice, unele persoane și companii, această dată trebuie expusă deoarece este posibilă influența directă sau indirectă asupra obiectivității raportării.

-
4. Ziaristul trebuie să fie conștient de pericolul de discriminare pe care mediile îl pot promova și va face totul posibil să evite discriminarea întemeiată, printre altele pe opțiunea de rasă, de gen, de vârstă, pe opțiunea sexuală, pe limbă, religie, opinia politică și altă opinie, pe proveniența națională și socială.

Directivele:

- Apartenența unei grupe etnice, politice, ideologice sau altei grupe, precum și starea conjugală, opțiunea confesională, proveniența socială, se indică doar în cazurile când această dată este necesară pentru înțelegerea deplină a contextului evenimentului despre care se raportează.
- Ziaristii trebuie să evite frazele care au conotații șoviniste, de sexe sau în orice alt mod conotații discriminatorii (de pildă "apartenent al sexului mai furmos", "apartenent al genului mai puternic", "lenevia muntenegreană", etc.).

VI RAPORTUL FAȚĂ DE SURSELE DE INFORMARE

1. Ziaristul are dreptul să cerceteze toate împrejurările și faptele despre evenimentele care sunt de interes pentru opinia publică.
2. Ziaristul, în colectarea informațiilor nu se poate servi cu forța, amenințarea sau persecuția surselor de informare.

Directivele:

- Pe lângă faptul că nu pot amenința sursele de informare, ziaristii nu pot promite raportarea favorabilă în schimbul pentru informații.
- 3. Ziaristul are sarcina să respecte cererea sursei de informare pentru anonim. Inventarea surselor anonime este o încălcare gravă a standardelor procedurii profesionale a ziaristilor.

Directivele:

- Utilizarea surselor anonime (confidențiale) de informare, în general nu se recomandă, cu excepția dacă nu există alt mod de a se ajunge la informații de importanță deosebită pentru opinia publică.

-
- Deseori, utilizarea surselor anonime de informare, reprezintă doar modul ca sursa sau ziaristul/mediul să expună informații inexacte, incomplete și insuficient de verificate. În caz că se dovedește că ascunderea sursei de informare, servește pentru acoperirea inexistenței acesteia, credibilitatea ziaristului/mediului va fi serios încălcată.
  - Anonimatul/confidențialitatea trebuie să permită surselor de informare care pot oferi informația "de mână întâi", respectiv pentru documentele care confirmă direct, sau singure de la sine reprezintă informație de importanță deosebită pentru opinia publică.
  - Redactorul este obligat cu ziaristul să verifice motivarea utilizării surselor anonime (confidențiale) de informații. În acest sens, este indispenabil ca măcar un redactor să știe și să protejeze identitatea sursei anonime.
  - În caz că sursa de informare cere de la ziarist să nu descopere redactorului identitatea ei, această cerere trebuie respinsă.
- 4. Ziaristul are sarcina să se prezinte sursei de informare și să indice mediul pentru care lucrează în acel moment, cu excepția dacă altă comportare este de interes public și când se face în conformitate cu regulile pe care le prescrie acest Codex.**

Directivile:

- Prezentarea falsă și identificarea inexactă a mediilor pentru care ziaristul lucrează, nu este permisă. Ziaristii la locul de muncă nu se pot prezenta ca persoane care au împuterniciri speciale, ca oameni de afaceri sau ca "cetățeni de rând".
  - Ascunderea identității ziaristului se poate aplica dar ca mijloc final de colectare a informațiilor: în caz că s-au aplicat fără succes alte metode, în caz că informația nu se poate procura în alt mod și numai în caz că este vorba numai despre informația de importanță deosebită pentru opinia publică.
  - În cazul ascunderii identității ziaristului, despre aceasta trebuie să fie informată redacția, dar se recomandă și să se consulte juriștii din cauza consecințelor juridice.
- 5. La cererea redactorului, ziaristul îi poate comunica identitatea sursei care dorește să rămână anonimă, iar redactorul are sarcina să protejeze anonimatul sursei.**

Directivile:

- În caz că sursa de informare este anonimă, redactorul trebuie să fie informat despre identitatea sursei, deoarece și ziaristii și redactorii răspund pentru exactitatea informației publicate.
  - Ziaristul are drept să nu comunice identitatea sursei anonime (confidențiale) redactorului. În acest caz, redactorul poate decide despre informația nepublicată care este primită, după cum el apreciază de la sursa necunoscută, iar această procedură conform Codexului nu se consideră ca cenzură.
6. **Minorii se pot interviua, de regulă în prezența sau cu aprobarea părinților sau a tutorilor.**
  7. **Ziaristul niciodată nu poate face abuz de emoțiile altora, neștiința lor sau capacitatea lor insuficientă de rațiune.**

Directivile:

- Sursele de informare cu care ziaristul discută nu sunt întotdeauna conștiente de puterea mediilor și consecințele pe care declarațiile le pot exercita asupra lor personal, precum și asupra oamenilor cu care vorbesc. Cu profesia de ziarist este incompatibil abuzul conștient, dar și neatenția a cărei consecință ar fi abuzul de conlocutor.
8. **Ziaristul nu poate provoca printre oameni frica neașteptată sau să le dea speranțe ireale.**

Directivile:

- Ziaristul care intenționat sau din cauza textului/articolului atractiv, stimulează frica neașteptată și speranțele cititorilor/spectatorilor/ascultătorilor, încalcă în cel mai extrem mod codexul etc.

VII RESPECTAREA INTIMITĂȚII

1. **Ziaristul respectă intimitatea, demnitatea și integritatea oamenilor despre care scrie. Dreptul la intimitate este redus când este vorba despre persoanele publice, dar în special tintularilor funcțiilor publice .**

Directivile:

- Cu prilejul raportării despre accidente sau acte penale, nu este permisă publicarea nemelor și fotografiilor jertfelor și a executanților care îi identifică clar. La fel, nu se permite nici publicarea oricăror date care ar putea să descopere indirect identitatea fie a jertfei, fie a executantului, înainte de ce organul competent nu comunică oficial.
  - Ziaristul trebuie să fie conștient de puterea mediilor, respectiv despre consecințele posibile pentru jertfă sau executant, în caz că se descoperă identitatea lor. În special, trebuie să aibă în vedere greutatea consecințelor posibile în cazul eventualei greșeli sau presupuneri greșite în raportare.
  - Chiar și dacă organele competente de stat publică datele care sunt private la executant și la jertfă, mediile nu pot transmite această informație. Greșeala organelor de stat, nu subânțelege “permisul” pentru încălcarea principiilor etice ale profesiei.
  - Personalitățile publice sunt dinainte conștiente că dreptul la intimitate este oarecum limitat, însă aceasta concomitent nu înseamnă că mediile pot să-l încalce fără orice motive sau explicație.
  - Datele din viața privată a personalităților publice se publică numai dacă sunt în interesul opiniei publice, respectiv dacă au consecințe directe asupra mai multor oameni, în caz că sunt în contradicție cu caracterul funcției pe care această persoană o efectuează, sau cu ideile pe care public le reprezintă.
  - În caz de moarte a personalității publice, mediile trebuie să fie precaute cu informațiile care leagă ulterior această persoană cu vreun act penal sau cu date discriminatorii. Chiar și dacă este vorba despre informațiile de importanță publică, ziaristul trebuie să fie conștient că persoanele decedate sunt prin lege eliberate de persecuția penală în continuare.
2. **Ziariștii și redactorii în special trebuie să evite speculațiile și transmiterea atitudinilor insuficient de verificate cu privire la raportarea despre intemperii și tragedii în care există sinistrați sau cetățenii au rețrăit mari pagube materiale.**
  3. **În raportarea despre evenimentele care include durerea și șocul personal, ziaristul are sarcina să pună asemenea întrebări care exprimă spritiul compătimirii și discreției.**

Directivile:

- Fotografii (imaginea) au sarcina ca cu prilejul fotografierii jertfelor accidentelor și crimelor, să se comporte cu compătimire și respect.
4. Ziaristul este obligat să asigure ca copilul să nu fie periclitat ori să fie expus riscului din cauza publicării numelui său, fotografiei sau înregistrării cu portretul lui, cu casa și cu familia sau împrejurimea în care trăiește.

Directivile:

- Reprezentanții instituțiilor de stat și publice care se ocupă cu protecția copiilor, vreodată nu sunt conștineți de influența mediilor și a modului de activitate a lor. Datele pe care le prezintă zăriștilor, deseori subânțeleg descoperirea identității minorului. Ziarisul nu poate face abuz de buna intenție a lor sau de neștiință. Informațiile primite de la medici, asistente sociale, de la educatoare, etc. dar care direct sau indirect orientează spre identitatea minorului, nu pot fi publicate.

VIII UTILIZAREA MIJLOACELOR ONESTE

1. În adunarea informațiilor, fotografiilor, documentelor, înregistrărilor sonore și video, ziaristul va utiliza doar mijloacele sincere

Directivile:

- Ziarisții și redactorii nu pot publica materialul filmat cu camera ascunsă (candidă), dispozitive de ascultare, respectiv cu dispozitive neautorizate, cu excepția când prin aceasta se protejează interesul public (de pildă, publicarea informațiilor despre periclitarea vieții și sănătății populației, corupție, abuz de funcție, etc.).
- Pentru aplicarea acestei excepții trebuie să existe o procedură clar prescrisă și transparentă a redacției.
- Este incompatibil cu profesia de ziarist adunarea informațiilor prin dare de mită sursei de informații.

-
2. Ziaristul nu trebuie să continue să pună întrebări, să telefoneze, să fotografieze sau filmeze persoana privată dacă a fost rugat să nu facă aceasta.
  3. Presiunea asupra persoanei private să răspundă la vreo întrebare poate fi continuată și după refuzare, însă numai sub condiția că pentru aceasta există interes public întemeiat.
  4. Dreptul ziaristilor este ca în raport cu instituțiile de stat și alte instituții, să pună continuu întrebări despre care consideră că sunt de interes pentru opinia publică, indiferent dacă sunt rugați să întrerupă sau nu.

IX RESPECTAREA AUTORULUI

1. Mediile și ziaristii respectă și aplică legislația valabilă în protejarea drepturilor de autor. Când se obține permisul pentru reproducerea de altă sursă, aceasta se face cu respectarea autorului și indicarea sursei.

Directivile:

- În caz că se parafrizează opera sau ancheta altui autor, este necesar să se amintească autorul, respectiv;
  - Fotografiile trebuie să fie semnate cu numele și prenumele autorului sau proprietarului fotografiilor.
  - Încălcarea drepturilor de autor, prin retipărirea neautorizată, copierea fotografiilor din ziare, coborârea (download) fotografiilor de pe internet, se consideră ca încălcare gravă a acestei Codex.
  - Fotografiile nu se pot ceda altor persoane, organizații, instituții și medii fără aprobarea autorului.
2. **Ziaristul nu va semna ca ale lui, textele, desenele, ilustrările, fotografiile, înregistrările sonore și video ale altor autori.**

Directivile:

- În caz că la text/supliment lucrează mai mulți ziarști/colaboratori, este necesar să se amintească toate persoanele care au participat la crearea acestui text/supliment, indiferent de volumul contribuției lor, statutul și

---

poziția lor ierarhică în casa de presă (colaborator-onorar), liber, ziarist sau redactor.

- Fotomontajul și fotografiile prelucrate trebuie clar delimitate de fotografiile documentare. Cititorii/spectatorii nu pot fi intenționat puși în eroare.
- 3. Ziaristul trebuie să respingă să semeneze textul, fotografia, desenul, ilustrarea, înregistrarea video și sonoră:**
- când prin intervențiile redacției, lectorului sau altă, textul este schimbat astfel încât s-a schimbat esențialul, precum și dacă aceste schimbări sunt contrare părerii și convingerii ziaristului,
  - în caz că ziaristul are interes motivat pentru aceasta (siguranța personală).

Directivile:

- Ziaristul nu ar trebui să semeneze dacă nu a participat în pregătirea și elaborarea textului, fotografiei, desenului, ilustrării, înregistrării sonore și video.
  - În caz prin schimbarea supratitlului, titlului și subtitlului a schimbat și intonarea textului, fotografiei, desenului, ilustrării, înregistrării sonore și video, ziaristul este dator să atragă atenția redactorului și să ceară schimbări. În caz că redactorul nu acceptă aceasta, ziaristul are drept să ceară omiterea semnăturii sale, respectiv să retragă textul, fotografia, ilustrarea, înregistrarea sonoră și video.
- 4. Redactorul este obligat să ia în considerare cererea ziaristului să nu-l semeneze sub text, fotografie, desen, ilustrare, înregistrare sonoră și video, în caz că ziaristul consideră că prin aceasta ar fi periclitată siguranța sa.**

Directivile:

- Utilizarea pseudonimului trebuie evitată. În caz că este vorba despre informația de importanță deosebită pentru opinia publică, respectiv informația prin a cărei publicare s-ar putea periclita siguranța personală a ziaristului, utilizarea pseudonimului se consideră motivată.

-
5. Înregistrările audio și video de arhivă trebuie să fie notate în mod adecvat.

Directivile:

- Fotografii din text/articol care nu s-au filmat la însăși eveniment, trebuie să fie notate ca foto din arhivă.
- Este necesar să se noteze (semneze) fiecare fotografie care a apărut la însăși eveniment, dar servește pentru ilustrarea lui.

X   PROTECȚIA ZIARIȘTILOR

1. Ziaristul care respectă acest Codex, are sprijinul și protecția asociației profesionale.
2. Ziaristul care respectă standardele profesionale și etice are dreptul la ajutor juridic și material în protecția de agresiune, amenințare, ofense și alte consecințe negative ale efectuării profesiei de ziarist.
3. Fiecare care consideră că ziaristul a încălcat vreuna din dispozițiile acestui Codex, se poate adresa Curții de Onoare sau Consiliului de Presă.

CODEXUL ZIARIȘTILOR DIN SERBIA

Editor:

Asociația Independentă a Ziaristilor din Serbia
Noiembrie, 2013.

Design: comma | communications design

Tiparul: Fiducia 011
